

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sămbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Un semicentenar.

Sibiu, 18 Aprilie n.

Peste două zile să împlinesc cincizeci de ani decând s'a ținut, aici, în Sibiu, congresul politic național al Românilor din Ardeal, întrunirea cea mai frumoasă și cea mai însemnată dintre toate câte le-au avut Românii ardeleni. Congresul acesta a format pentru „națiunea română a Ardealului” proba de foc, prin care a trecut pentru ași arăta destoinicia și maturitatea politică, necesară popoarelor, cari vreau să fie investite cu rol conducător și decizător în afacerile de stat. Și proba de foc a fost prestată spre mulțămirea celor ce voiau să cunoască aptitudinile și înclinările Românilor ardeleni.

A fost frumos și impunător congresul acesta al Românilor din Ardeal, pentru că a fost convocat și condus de arhierii bisericilor române: Episcopul Andreiu baron de Șaguna și Mitropolitul Alexandru St. Șulufiu, și pentru că din el a făcut parte floarea inteligenței române, cei mai luminați și mai devotați fii ai „națiunii române ardeleni”. Și a fost de o mare însemnatate acest congres, pentru că el era un mic parlament, nu al marelui principat al Ardealului, ci numai al „națiunii române ardeleni”, căreia i s'a comunicat o prea înaltă și prea grațioasă rezoluțiune împărătească, la care congresul a răspuns, ca oricare parlament, cu o adresă omagială, înmănată monarhului deadreptul, prin o delegațiune.

Antecedentele acestui congres sunt următoarele:

La petițiunile Românilor înaintate Monarhului în 7 Noemvrie și 10 Decemvrie 1860, precum și la alte două rugări, prezentate coroanei în anul 1861, în urma hotărârilor luate în marea adunare națională ținută la Sibiu în același an, a urmat o rezoluțiune preainaltă, extrem de mă-

gulitoare pentru Români, datată din 18 Oct. 1862.

Resoluțiunea a fost comunicată episcopului Șaguna în 2 Nov. 1862 din partea guvernului din Ardeal, cu următoarea notă oficială:

— „Maiestatea sa ces. reg. apostolică s'a îndurat a emite preagrațios din Schönbrunn, cu datul din 18 Octomvrie a. c., drept răspuns la manifestațiunile și rugămintele așternute în numele națiunii române ardeleni la locul preainalt la 7 Noemvrie și 10 Decemvrie 1860, și în urma concludului adunării naționale, ținută cu concesiune mai înaltă în Sibiu în 1/13—4/16 Ianuarie 1861, următoarea preainaltă rezoluțiune:

Când ordonez să se descopere națiunii române a Ardealului îndestulirea mea pentru documentarea loialității, credinței și alipirei ei către casa mea domnitore și către legile fundamentale de stat, sancționate de mine, cancelaria mea aulică transilvană are la așternerea grabnică a propozițiilor sale despre compunerea și convocarea dietei ardeleni a supune unei precumpăniri nouă propunerile și cereșile desvoltate în privința aceasta în reprezentațiunile acelea, și după ascultarea regescului guvern ardeleni a mi le așterne mie, pe lângă opiniunea sa. Regularea legală a referințelor juridice de stat ale națiunii române și ale confesiunilor ei are să formese una dintre primele probleme ale celei mai de aproape diete transilvane. Părerile și dorințele națiunii române în privința întrebunțării oficiale a diferitelor limbi ale țării sunt luate deja în considerațiune prin măsurile aduse de către cancelaria mea aulică transilvană, cu privire la executarea autografului meu din 21 Decemvrie 1861, pe lângă care are să rămână deocamdată până la definitivă decisiune pe calea legislațiunii.

Această preainaltă și grațioasă rezoluțiune să aduce la cunoștința Escelenței Voastre, ca unul dintre presidenții adunării naționale române, ținută cu preainaltă concesiune în

anul 1861, zilele 1/13—4/16 Ianuarie.”

Episcopul Șaguna și-a ținut de datorință să aducă fără amânare la cunoștință publică aceasta preainaltă și pentru poporul român prea înveselitoare rezoluțiune, făcându-i următorul comentariu:

— „Când grăbesc a vă publica aceasta preagrațioasă rezoluțiune împărătească, care mi-a umplut inima de bucurie și mângăere, cred tare, că înțelegând voi, iubitorilor, acest mare cuvânt împărătesc, inimile voastre încă se vor umplea de bucurie și de mângăere. Veniți deci cu toții să mulțumim împăratului nostru Francisc Iosif I. pentru aceasta preagrațioasă rezoluțiune, și să-i rămânem pentru totdeauna credincioși și ascultători, rugând și pe Dumnezeu să-i dea sănătate statornică, pace împărăției și biruință asupra contrariilor, și așa bucuria și mângăierea noastră de astăzi să o eternisăm cu cântarea de mulțumită, cântând lui Dumnezeu: „Mărire celui ce ne-ai arătat nouă lumină, mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace între oameni bună voire!”

În fine, ca unul dintre cei doi presidenți ai adunărilor noastre naționale doresc, ca spre publicarea solemnă a acestei preagrațioase rezoluțiuni împărătești să se țină congres național cât mai curând, despre care vă voi face încunoștințare la timpul seu. Fiind cu binecuvântarea arhierescă, al vostru, Sibiu, 2/14 Nov. 1862, de tot binele voitor: Andreiu m. p., episcop.”

Ideea de a se convoca un congres național român, pentru a se face în el publicarea solemnă a preainaltei rezoluțiuni, a aflat bună primire în toate cercurile românești, ceea ce a îndemnat pe episcopul Șaguna, ca împreună cu Mitropolitul Blajului, Alex. St. Șulufiu, să ceară în 2 Decemvrie 1862 învoirea preainaltă pentru întrunirea congresului.

Guvernul țării a înaintat colectivă petițiune în 30 Decemvrie 1862

la preainaltul loc, de unde a urmat în 17 Februarie 1863 o rezoluțiune favorabilă, adusă la cunoștința episcopului Șaguna prin următoarea notă oficială a guvernului din Cluj, datată din 20 Febr. anul 1863:

— „În urmarea solicitării colective a Escelenței Tale și a Arhiepiscopului gr-cat. din Blaj, așternută prezidiului guvernial în 2 Decemvrie, și în urmarea comitivelor guvernului regesc către locul cel mai înalt din 30 Decemvrie anul 31.172, Maiestatea Sa ces. reg. s'a îndurat a concede prin preainalta rezoluțiune din 17 a lunii curente, ca Escelența Ta și Escelența Sa Arhiepiscopul gr-cat. din Blaj, ca presidenții conferenței naționale române, ținută la anul 1861 în luna Ianuarie, să puteți concheta cât mai curând în același oraș (Sibiu) 120—150 dintre indivizii mai însemnați ai națiunii române din acest mare principat la o conferență continuativă, unde aceea rezoluțiune preainaltă a Maiestății Sale ces. reg. din 18 Octomvrie anul trecut, prin care să exprime plăcerea preaindurată urmata la descoperirile omagiale așternute din conferența de mai înainte a acestei națiuni, sărbătorește să se publice și să se trateze despre o adresă de mulțămire, ce va cuprinde credința neclătită a națiunii române din acest mare principat și sentimentele ei armonice cu intențiunile preaindurate ale Maiestății Sale ces. reg.

Alegerea persoanelor ce sunt chemate și prefigerea timpului de adunare, precum și o astfel de conducere a consultărilor, ca acelea să decurgă cu seriozitatea și demnitatea corăspunzătoare problemei conferenței, să concorde Escel. Tale și Escel. Sale, Arhiepiscopului gr-cat. din Blaj, Alexandru Șterea Șulufiu, ca celor doi arhipăstori și respective presidenți. Ceece ce în urma descoperirii apriate din preaindurata rezoluțiune să aduce la cunoștința Escelenței Tale, cu însemnarea, că este prea de dori, ca conferența, încât numai va fi cu putință, să dureze cât mai

FOIȘOARĂ.

Literatură pentru tinerime.

Însărcinat prin hârtia de dto 16 Martie 1912 Nr. 1464 Șc. de a supune unei cenzurări amănunțite carticelele: 1. Iubiți și pe dușmanii voștri, de Fr. Hoffmann, 2. Istorisire despre nașterea lui Isus Cristos, de L. Wallace și 3. Insula morților, de R. Voss, întru cât acestea corespund sau nu de a fi incorporate la bibliotecile menite pentru elevii din școalele populare, gimnazii străine sau adulți, imi iau voe a așterne următorul raport:

1. În genere. Cu toate că tustrele aceste istorisiri sunt traduceri, totuși n'am ținut de necesar a le confronta cu textul original spre a afla eventualele abateri sau erori, de oarece am crezut, că în cazul de față nu e de nici o însemnatate întrebarea, că e fidelă traducerea sa ba, ci mai mult trebuie să ne intereseze, ce influință exercită narațiunea asupra cetitorului, atât ca fond, cât și ca formă. De aceea vom considera aceste istorisiri ca și când ele ar fi originale și vom schița cu deamăruț calitățile lor bune și rele, întru cât eu le-am putut observa și le-am aflat vrednice de reamarcate.

II. În special.

1. Iubiți și pe dușmanii voștri, povestire de Fr. Hoffmann, tradusă din limba germană și localizată de Silvestru Danilescu, tipărită și edată de librăria Ciureu, Brașov 1903.

a) Conținutul. Un moșneag povestește nepoților săi istoricul venirii și așezării lor în America: Strămoșul lor, aflând niște documente de dănie rămase pe urma unchiului său, prin cari se asigura același și urmașilor săi pentru bunele sale servicii prestate ca militar un teritor vast în America, se duce și ia în posesiune acel teritor, după multe năcazuri și hărțueli îndurate din partea indienilor. Prin inima sa blândă, condus de principiul: „Iubiți și pe dușmanii voștri”, și prin serviciul, ce-l face indienilor în vremea unei epidemii, îi câștigă însă pe partea sa într'atâte, încât aceștia îl ajută la lăzuirea pădurii, aratul și sămănatul teritoriului productiv și la edificarea casei și a edificiilor necesare economice. În urmă-și aduce și pe mamă-sa și pe surorile sale așezându-se pentru totdeauna acolo.

b) Valoarea educativă. Chiar și din această schiță de conținut încă ese la iveală, că din punctul de vedere al cuprinsului — ca la toate istorisările lui Hoffmann — nu se poate excepționa nimic nici la această istorioară, cu atât mai vârtos, că principiul, de care este condus eroul acestei na-

rațiuni, e temelul vieții creștinești și o întrupare frumoasă a poruncii evanghelice: „Iubește pe de aproapele tău ca însuși pe tine!” De aceea cu toată încrederea se poate da această cârtică în mâna tineretului, cu deosebire feciorilor dela 12—15 ani și mai cu samă celor dela orașe.

c) Forma externă. Ce privește forma externă și limbajul, în care e turnată această narațiune, se pot constata următoarele greșeli:

1. De oarece abia după a doua sau a treia citire poți cunoaște structura internă a narațiunii, legăturile de neam dintre moșneagul povestitor și celelalte persoane ale povestirii, și mai ales abia poți lua samă, că întreaga istorisire — afară de introducere — e o singură „oratio directă” a moșneagului, de aceea cred, că ar fi bine — pentru ca și în alcătuirea sa lăuntrică să fie câte se poate de clară, — ca pasagiile dela început (pg. 3—6) să formeze „Introducerea”, iar capitolul „Documentele” să se înceapă cu însăși povestirea moșneagului (pg. 7).

2. Limbajul povestirii nu e tocmai popular, întru cât sunt folosite multe cuvinte necunoscute de popor, ca d. e. purpur, a forma, zefir, edificiu, productiv, virtute, speranță, miraculos, exclamă, referință, tavernă, curozitate, contrast etc., cari în cea mai mare parte s'ar putea înlocui prin sinonimele lor populare. Unele cuvinte iară

sunt greșite sau greșit întrebuințate, ca d. livezi cu păpușoi, a ridica vânerile (ancorele? sau vântrelele?), oșele, (osemintele), apă strălucitoare și cristallă, din culmea ovală a dealurilor cari se ridicau în linii unghiulare dela malul lacului, ei opriră puștile lor de tulpina stejarului etc.

3. Cel mai mare defect este însă ortografia. Eșită la anul 1903 de sub tipar, deci înainte de stabilirea noiei ortografii a Academiei (1904), cârticica e tipărită cu ortografia învechită etimologică. La o reeditare de sine înțeles, că ar trebui prefăcută în spiritul ortografiei actuale fonetice. — Mai sunt și unele erori de tipar.

2. Istorisire despre nașterea lui Isus Cristos, traducere și prelucrare după Lew. Wallace de preotul-econom Al. Petrescu, tipărită și edată la librăria Sache Pavlovici, Croiova, 1910.

a) Conținutul.

În formă novelistică, luând ca bază textul sf. Scripturi, autorul enarează nașterea lui Isus Hristos, începând cu călătoria lui Iosif și a Mariei la Vileem și terminând cu uciderea pruncilor.

b) Valoarea educativă.

Cu fantazia-i bogată și cu studiul său profund al anticității biblice, autorul lui „Ben-Hur” îmbracă narațiunea scurtă și concisă a evangeliștilor despre nașterea lui Isus Hristos în haina vie și expresivă a istorisirii. În colori vii și în toate amănun-

scurt, ca nu cumva prin mai îndelunga absență a funcționarilor, cari vor fi convocați, serviciul public să sufere vre-o întârziere. —

În urma prealabilei concesiuni, cei doi Arhieri români, constătuindu-se și cu alți fruntași ai neamului nostru, au căzut de acord, ca congresul național român să fie convocat pe Duminică Tomii, adică pe 19/7 Aprilie 1863 la Sibiu, ear' din el se facă parte, afară de Arhierii, de vice-prezidentul guvernului transilvan, de comiții supremi, căpitani districtuali și administratorii comitatensi, de consilierii de curte, de consilierii de guvern, de instrucțiune și de finanțe, precum și afară de secretarii, protonotarii tablei regești și asesorii tribunalului penal, apoi afară de juzii regești și scaunali și de directorii ambelor gimnasii române, din Blaj și Brașov, — încă 25 membri din cler și 60 membri mireni din fiecare confesiune română.

Cei aleși și chemați s'au întrunit în Duminică Tomii, 7 Aprilie v. în Sibiu, unde s'a celebrat chemarea Duhului sfânt în ambele biserici române, din partea Arhierilor, cu asistență numeroasă și aleasă, în prezența tuturor membrilor adunați la congres, iar ședințele congresului s'au început în ziua următoare, Luni, în 8/20 Aprilie 1863.

Acțiune salvatoare.

Față cu noua lege școlară referitoare la urcarea lefurilor învățătoarești, organul autorizat al partidului național iarăși a început — după metoda sa — acțiunea de mântuire a școalelor confesionale. Acțiunea celor ce dau directiva acestui organ de mântuire națională ne este prea bine cunoscută. Directiva lor culminează în lipsa totală de orice orientare. În anul de pacoste 1907 organul autorizat — pe atunci să chieama altcum, — și în special directorul spiritual al aceluia pleda pentru abandonarea totală a școalelor confesionale. Aceasta era calea cea mai netedă spre mântuire! Norocul nostru, că cei în drept au ramas pe calea cea spinoasă și au luptat pentru conservarea școalelor confesionale. Organul autorizat a luptat și el de câteori s'a milostivit cineva a-i scrie câte ceva. În chestii școlare e greu să bați câmpii. În Nrul 75 din 3/16 Aprilie a. c. iarăși luptă. Într'un articol prim intitulat: „Cum să ne mântuim școalele” reproduce — nici că se putea altfel — un articol din „Luceafărul”, scris de un publicist cu bun nume.

tele — încât ni se pare, că am fi martori oculari — ne descrie călătoria lui Iosif la Vileem, petrecerea de acolo, venirea magilor și fuga la Egipt, născocind persoane și întâmplări nouă și înălțându-le prin o strictă și reală motivare psihologică cu persoane și întâmplări cunoscute. Cu toate acestea istorisirea stă în cea mai perfectă congruență cu textul evanghelic, și de aceea în privința valorii morale-educative la această narațiune nu se poate nimic excepționa.

Având însă această istorisire o formă literară mai înaltă (novelă), un limbaj mai avântat și mai ales cerându-se la înțelegerea pe deantregul a acestei istorisiri multe cunoștințe etno-și geografice, biblice și istorice, ea se poate ceti cu folos abia de studenții dela gimnaziile străine sau și de tărani adulți, cari prin cetit și-au mai îmbogățit cunoștințele câștigate în școala populară.

c) Forma externă.

Novelă împărțită în 5 capitole; limba: aleasă; ortografia: corectă.

3. *Insula morților*, nuvelă de R. Foss, tradusă din limba germană, de Andrei Bărsseanu, editura librăriei Ciurev, Brașov 1900.

a) Conținutul.

Acțiunea se petrece sub domnia lui Nero, (Va urma.)

Articolul din „Luceafărul” e scris cu multă căldură, dar nu tot cu atâta pricepere. Articolul e inspirat de unele volnicii administrative regionale. Cu teza acestui articol ne vom ocupa de altă dată. „Românul” dela Arad drept introducerea i-a pus acestui articol o chiveră pe cap și crede, că din nou a aflat drumul mântuirii. Fiind chestiunea foarte complicată, ori-ce propunere făcută cu bunăvoință, ori-cât de naivă ar fi, trebuie considerată și discutată. Dacă organul din Arad e lipsit de orice originalitate, în schimb e perfid și nedrept. În ceea ce dă dela sine afirmă, că în fața legii lui Apponyi: „forurile noastre competente au fost robite de o moleșală rușinoasă”. Pentru numele lui Dzeu, vă rugăm domnilor salvatori, încetați cu acțiunea D-Voastre de mântuire cât mai îngrabă!!

Din protopresbiterate.

Sinodul protopresbiteral al tractului Cetatea de peatră.

Sezonul sinoadelor protopresbiterale a trecut. Cel ce are și îi zace la inimă interesul și binele bisericii noastre dorește, ca să fie în curent cu toate cele ce se petrec în sânul acestei biserici; deci sinoadele protopresbiterale, fiind unele din corporațiunile cele mai însemnate în administrarea și preste tot în conducerea treburilor bisericești, pe tot omul de bine trebuie să-l intereseze, cum au decurs și cum decurg? Așa dar ar fi de dorit, ca dacă nu din toate tractele, cel puțin din acelea unde cei chemați sunt conștii de chemarea unei atare corporațiuni, și în răvna de a-și vedea biserica vie în stare înfloritoare, aduc concluze vrednice de a fi urmate și de alte tracte, să-le publice în acest prețuit organ al arhidiecezei, prin ceea ce s'ar aduce un mare serviciu scopului ce cu toții urmărim. Ba, prin lucrul acesta se naște în oameni și sentimentul de emulare, căruia avem să-i mulțămim multe din reușitele bune pe cari le mai avem și noi.

În această credință îmi iau și eu voe a raporta pe scurt despre decurgerea sinodului protopresbiteral ordinar al tractului Cetatea de peatră, care s'a ținut la 28 Februarie st. v. 1913 în Lăpușul-unguresc.

După invocarea duhului sfânt protopresbiterul prezident dl Andrei Ludu prin o vorbire bine-înțocmită, în care desfășură totodată și un program de muncă, fiind acesta primul sinod condus de d-sa, pentru înaintarea și prosperarea protopresbiteratului sub toate raporturile, — declară sinodul deschis.

După-ce se constată, că membrii sinodului sunt prezenți în majoritate, se constituie biroul în modul următor: bărbăți de încredere Teodor Șovrea, paroh în Fănață și Dr. Gavril Buzura adv. în Lăpușul-unguresc, ear notar Nicolae German, paroh în Rohia. Se aleg apoi 2 comisii, una organizatoare și alta financiară.

Protopresbiterul Andrei Ludu prezintă și citește raportul general despre starea tractului în anul 1912, compus într'un mod sistematic și tractând amănunțit toate mișcările, progresul respective regresul din tract. Primindu-se în general, se predă comisiei organizatoare, care după cuvenita studiere îl prezintă sinodului pentru pertractare în mod special, ceea ce se și îndeplinește.

Dintre concluzele luate în acest sinod, acelea cari sunt de interes mai general, ar fi următoarele:

1. Sinodul îndrumă preoțimea din comunele, unde nu sunt reuniuni pentru înfrumșetarea bisericilor, reuniuni de temperanță, condici parohiale, ca în timpul cel mai scurt posibil să le înființeze.

2. Sinodul apelează cu insistență la simțământul de dragoste națională a preoților și învățătorilor, îndrumându-i a instrua analfabeții întru toate conform instrucției consistoriale în vigoare.

3. Acei preoți și învățători, cari nici în anul acesta nu vor satisface concludului luat în anul trecut, ca cu toții să se înscrie de membri la „Asociațiune” dacă nu pe viață sau ordinari, barem ajutători, să se treacă cu numele la protocol și să fie dați publicității.

4. Preoții și învățătorii sunt poftiți, ca în toate parohiile unde sunt școale, să ni-zuiască ca să se înființeze tovarășii de copii și coruri bisericești (Concludul 9, t.).

5. Sinodul votează unanim și cu mare însuflețire statutele fondului filantropic cultural, apelând la preoți și învățători de a

acui ca mai mulți membri la acest fond, ear preoții se îndrumă a raporta protopopului despre membrii anuțați până la 1 Octomvrie a. c., ca în 1 Ianuarie 1914 necondiționat să-și poată începe activitatea mult promițătoare.

La propunerea dlui protopresbiter Andrei Ludu se mai aduc concluzele:

6. Să se înființeze cursuri pentru înstruarea cantorilor și a celor ce doresc a deveni cantori. Cantorii actuali sunt obligați a cerceta aceste cursuri pe timpul cât se vor ținea. Pentru înlesnirea cercetărilor cursurile se vor ținea în 3 comune de pe teritoriul tractului, și anume: în Lăpușul-unguresc, instructori fiind protopresbiterul Andrei Ludu și Dr. Ioan Petruț avocat; în Fănață, cu instructorii Alexiu Lătiș paroh și Ioan Danciu învățător; în Surduc-Copălnic cu instructorii Ștefan Mică paroh și Ioan Dragomir inv. Cantorii sunt scutiți de ori ce taxe, ear instructorii s'au angajat la muncă în mod gratuit.

Dispozițiile de organizare specială se concred protopresbiterului.

7. Pentru ca copiii din comunele unde nu este încă școală, să nu rămână fără carte, fără învățătură, să se înființeze așa numitele cantine școlare, ear pentru studiarea și înfăptuirea acestei idei se alege o comisiune, care constă din următorii: Andrei Ludu protopop, Nicolae German paroh, Ioan Perhaita paroh și Ioan Dragomir învățător, cărei comisii preoții din comunele interesate mai deaproape au să-i stee la îndemână cu concursul lor.

Dee ceriul, ca aceste concluze să se poată pune în praxă cu deplin succes, spre prosperarea și înflorirea bisericii și neamului nostru din acest tract.

Un membru sinodal.

Sărbarea pomilor și a paserilor în Veștem.

(Invitare).

În frățască înțelegere cu factorii competenți, amândând sărbarea pomilor, proiectată pentru comuna Sadu și Nucet, pe anul 1914, invităm prin aceasta pe toți membrii Reuniunii și pe toți binevoitorii poporului nostru la sărbarea pomilor și a paserilor a 4-a, ce să va ținea în Duminică florilor, la 7/20 Aprilie c., în frunțașă comună Veștem.

Sărbarea s'incepe la orele 2 d. a. în localitățile școlii, unde să va vorbi despre înălțămătatea culturii pomilor și despre foloasele ce le aduc paserile, apoi să va cânta, declama etc. Din școala sărbarea să va continua la locurile unde să vor planta 50 altoi meri, dăruiți de Reuniune. Aici să vor da învățători despre tractarea pomilor.

Sibiu, 13 Aprilie n. 1913.

Comitetul „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu”.

Pant. Lucuța,
prezident.

Vic. Tordășianu,
secretar.

Starea învățământului în com. Hunedoarei.

— Răspuns la un răspuns. —

De Manase Jar, preot.

Un anumit Barna Endre vrând a spăla de pe inspectorii regești de școale, Dénes Károly din Deva și Benkő András din Brad, gravele dar temeinicele învinuiri cuprinse în valoroasa scriere a domnului Dr. A. Micu intitulată „Starea învățământului în comitatul Hunedoarei”, și publicată în estras și în prețuita noastră foaie „Telegraful Român”, apără pe numiții inspectori în numărul 12/1913 al foi „Déva és Vidéke” într'un articol pe care-l publicase și în „Budapesti Hirlap”. E ciudată apărarea făcută de Barna Endre și de aceea aflu cu cale a o aduce la cunoștința onoratului public românesc, și totodată a și răspunde la acea apărare.

Barna Endre, după ce reproduce din „Starea învățământului în comitatul Hunedoarei” faptul, că inspectorul Dénes Károly în restimp abea de trei ani a închis 135 de școli românești, fără ca apoi să le fi înlocuit cu altele, zice, cu provocare la conștiință a generală din anul 1910, că în comitatul Hunedoarei în restimpul dela anul 1900 până la anul 1910, respective în restimpul în care Dénes Károly a funcționat ca inspector școlar în numitul comitat, numărul celor ce știu ceti și scrie cum și a celor ce știu vorbi ungurește, a crescut. Da, va fi crescut; însă, zic eu, dacă a crescut, meritul pentru creștere în prima linie nu e al inspectorului Dénes Károly, ci a acelor 135 de școale populare confesionale românești, pe cari inspectorul Dénes Károly le-a închis în restimpul dela 1907 până la 1910. Spună-ne însă dl Barna, că în acele 135 de comune românești pe ale căror școli le-a închis Dénes Károly, crescut-a sau nu a crescut în restimpul d la 1907 până la 1910 numărul celor ce știu ceti și scrie respective a celor ce știu vorbi ungurește?

Și spună-ne că în acele comune românești, cari nu au căpătat alte școli în locul școlilor închise de Dénes Károly, după care metod s'ar putea învăța multimea copiilor a ceti și scrie și a vorbi ungurește fără școli?

Zice Barna Endre, că clienții săi, Dénes Károly și Benkő András, au închis astfel de localuri de școli populare românești din comitatul Hunedoarei, cari se foloseau de școli numai fiindcă nici de grajduri nu se puteau folosi. Eu zic, că Barna Endre esagerează. Ei însă nu esagerez, ci esprim purul adevăr, când comunic faptul că în Șoimuș, comună aflătoare în nemijlocita apropiere a inspectorului Dénes Károly, comună vecină cu opidul Deva, edificiul în care se află școala elementară de stat maghiară e din grădele, în cea mai mare parte deja putrede de vechi, și pe unele locuri e astupată cu spini, ca în absența învățătorului să nu intre în școală câinii și porcii satului.

Un alt fapt, pe care asemenea îl comunic spre a combate pe Barna Endre, e acela, că parohiiile noastre gr. or. din Simeria, dimpreună cu cei din Toltia mare și Toltia mică, în anul 1896 au cumpărat de școală un edificiu din Simeria, care mai nainte vreme se zidise de casarmă pe seama jandarmeriei, sub controla autorității statului, și în care apoi s'a și ținut școală până la anul 1909, când inspectorul Dénes Károly, pe lângă altele multe, a închis și școala aceasta gr. or. română din Simeria, sub cuvânt că zidirea școlară, care cum am spus era odată casarmă de jandarmi, e prea mică. Dară școala din Bobalna cu limba de propunere maghiară nu a închis-o deși edificiul în care se află acea școală, ar putea fi din toate părțile acoperit cu edificiul școlii confesionale gr. or. române din Simeria, închis de inspectorul Dénes Károly.

Aceste două casuri, din nefericire prea adevărate, îmi revoacă în memorie pilda evangelistului Matei despre așchie și barnă. Inspectorul regeș de școale Dénes Károly, și apărătorul seu Barna Endre, văd așchia în ochiul vecinului, dar barnele din ai lor ochi se fac a nu le vedea.

Nu întreb, că inspectorul Dénes Károly de ce n'a închis și școlile cu limba de propunere maghiară din Șoimuș și Bobalna, dară zic și susțin, că lucru cu dreptate ar fi fost ca numitul inspector să se fi uitat printre degete și cu privire la școlile confesionale românești, nu numai cu privire la cele cu limba de propunere maghiară din Șoimuș și Bobalna.

Zice Barna Endre, că între învățătorii dela școalele confesionale române au fost și de aceia cari au știut face numai semnul crucei și bosconi, dară a ceti și scrie nu au știut. Mai zice Barna Endre, că autorii țile noastre bisericești-școlare, tind la delăturarea inspectorilor regești de școale Dénes Károly și Benkő András cu scopul de a restabili starea noastră școlară de mai nainte, cu învățători analfabeți și bosconitori și cu edificii școlare nepotrivite nici de grajduri.

Răspunsul, care îl dau eu la o astfel de argumentație e acela, că Barna Endre intenționat și cu tendința de a batjocori serie neadevăruri; deoarece noi Românii din Ungaria, deși am fost săraci și neajutorati materialicești din partea statului, totuși nici când și nicăiri nu am avut nici măcar un singur învățător analfabet, ear autoritățile noastre bisericești-școlare, reprezentate prin bărbăți luminați culți cu duh și cu dor de progres, nici când nu au urmărit și nu urmăresc scopul atribuit lor în mod nedem și neserios de Barna Endre.

Termină Barna Endre apărarea, pe care o face inspectorilor regești de școale Dénes Károly și Benkő András, cu apelul adresat guvernului ungar, ca școlile românești, și prin ele cultura română care emulează cu cea maghiară, (cu toate că Românii au între învățători și analfabeți, iar între zidiri școlare zidiri mai rele și decât grajdurile ??), — să nu fie sprijinite cu ajutor din vistieria statului. Argumentația cu care Barna Endre își sprijinește apelul, e aceea că în România copii născuți din părinți maghiari sânt siliți a învăța românește. Ei zic, că chiar așa să fie, aceea zice Barna Endre nu e argumentație bine meritată, deoarece starea de drept a Maghiarilor, din România nu se potrivește cu cea a Românilor din Ungaria, fiindcă Maghiarii aflători în România sânt acolo imigrați, pecând noi Românii din Ungaria după veritabilă istorie am fost aici la venirea Maghiarilor, ear părinții „moși și strămoși” noștri în timpurile cele pline de viscole au apărut alături cu maghiarii platurile acestei scumpe țări, cum la cas de trebuință le vom apăra și în viitor. Deci se cuvine ca regulă noastră ungar să sprijinească cu ajutor din vistieria sa și școlile românești, și în genere înaintarea Românilor în cultură cu atât mai vartos, că vistieria statului se alimentează și cu bani de dare scoși din sudoare românească.

Chiar și istoria maghiară vorbește despre Românii din Ungaria ca despre luptători pentru apărarea Ungariei; pe când despre aceea, că poporul maghiar din România ar fi luptat și el d. e. sub conducerea lui Mihai viteazul, a lui Mircea, Vlad Țepeș, Ștefan cel mare etc. etc. pentru apărarea țării românești, sau în timpul mai nou sub prințul Carol, acum rege, pentru eluptarea independenței țării românești, nu vorbește și în veci nu va putea vorbi.

NOUTĂȚI.

Greva belgiană. Greva generală, organizată de muncitorii belgieni, pentru obținerea dreptului electoral universal și egal, s'a început cu ziua de Luni 14 Aprilie, pe când a fost anunțată. În primele zile au încetat lucrul 50-70 procente din numărul muncitorilor. Greva se întinde și asupra Franței de nord, unde lucrează numeroși muncitori din Belgia; astfel au trebuit să se închidă multe fabrici franceze. În Bruxelles și în alte orașe s'au luat măsuri militare pentru a întâmpina turburările. Incidente mai însemnate până acum nu s'au petrecut.

Țarul la Berlin. Gazeta berlineză *Deutscher Telegraph* anunță, că țarul va fi de față la căsătoria fiicei împăratului Wilhelm. La curtea germană se crede, că țarul va fi însoțit de țarevna, poate și de principele moștenitor Alexe.

Regele Ferdinand în mijlocul trupelor. Regele bulgar, însoțit de prințul de coroană Boris, a sosit la trupele dela Bulair, unde urcându-se pe o culme a admirat priveliștea splendidă a mării de Marmara, țărmurii asiatici, strâmtoarea Dardanelelor și golful de Saros. Regele a ținut apoi o cuvântare către trupe, laudându-le vitejia și jertfele aduse în război.

Noul șef al partidului conservator. În locul decedatului *G. Gr. Cantacuzino* a fost proclamat șef al partidului conservator din România domnul *P. P. Carp*, fost președinte de consiliu în mai multe rânduri.

Reuniune de gimnastică, sport și excursiuni. În o constătuire ținută zilele trecute, cu multă însuflețire s'a luat hotărârea de a se înființa în Sibiu o reuniune română de gimnastică, sport și excursiuni. S'a ales o comisiune, care să facă cele de lipsă pentru aprobarea statutelor din partea guvernului. Dorim grabnică intrupare acestei idei bune și sănătoase.

Poincaré la Londra. În cercurile politice parisiene face deosebită senzație știrea, că președintele republicii are să plece cât mai curând la Londra. Unele ziare din Paris spun, că Poincaré va face drumul acesta din motiv că raporturile anglo-franceze, în vremea din urmă, s'au răcit considerabil; astfel s'a ivit trebuința, ca însuși președintele republicii să călătorească la Londra pentru a restabili vechea prietenie.

Expoziție de covoare ardeleni. Muzeul industrial din capitala țării noastre, la propunerea contelui Dominic Teleki, va organiza o expoziție de covoare vechi adunate din Ardeal atât dela particulari, cât și dela difentele parohii. Materialul strâns până acum este unul dintre cele mai bogate. Expoziția se va deschide în Septembrie.

Colecție de mărci poștale. Arhitectul Robert Hontscher din Budapesta a făcut în curs de mai mulți ani o mare colecție de mărci vechi poștale din Spania. Colecția, care cuprinde rarități speciale, a fost cumpărată de o firmă din capitala pentru un preț de 500 mii coroane. Nainte cu doi ani același arhitect a vândut o altă colecție pentru suma de 650 mii coroane unui negustor de mărci.

Un testament politic. Testamentul regelui George al Greciei, despre care am amintit în numărul trecut, cuprinde la început dispozițiuni privitoare la averea regală. După aceasta se adresează către moștenitorul de tron și scrie: „Iubește-ți scumpa țărișoară, având încredere într'însa. Tot așa să faci și frații tăi. Fii curajos, dar fii și cu răbdare; căci s'apănești asupra unui popor sudic, a cărui mână și întărire ușor se poate aprinde, și care apoi zice și face lucruri, ce în ziua următoare le uită de sigur. Mai bine să suferi însuși regele, decât țara și poporul”. Regele mai statuează pe următorul său să-și crească copiii în spirit sănătos grecesc, pentru că înainte de toate ei trebuie să fie eleni. Testamentul se termină cu vorbele: „Dumnezeu să scutească mila și iubita noastră Grecie!”

Pământ țăranilor. În sfârșit, Dumineca trecută, s'a realizat ultima dorință a contelui Leo Tolstoi. Contesa Alexandra Tolstoi a dat țăranilor moșia dela Iasnaia Poliana a răposatului său părinte. S'au petrecut cu acest prilej scene mișcătoare, care dovedeau că duhul lui Tolstoi tot mai stăpânește asupra oamenilor. Moșia dăruită are un areal de 700 desiatine. S'a oficiat un serviciu divin pentru odihna răposatului; ear țăranimea a mulțumit contesei Alexandra pentru ducerea la îndeplinire a voinții marelui om. Țăranii, cari vor începe să-și lucreze pământul încă din primăvara acestui an, au hotărât să înființeze o școală cu numele „Leo Tolstoi”, pentru a eterniza memoria compatriotului lor.

Capitalul și darea. Kölnische Zeitung scrie, că de când în Germania oamenii se ocupă cu ideea dării de venit, în înțelesul căreia guvernul va lua anumite procente după ori ce avere mai mare de 50 mii de mărci, de atunci sume considerabile de bani au început să treacă din Germania în băncile din Elveția. Astfel capitalul mobil scapă, în mare parte, de darea de venit ce se plănuiește.

Copil ars. Fetita Ana, de patru ani, a țăranului Grigore Peștean din Cozia (com. S. noc-Dabăca) în absența mamei sale de acasă, a adunat în grădina frunze uscate și paie, și li-a dat foc. I s'au aprins însă și hainele; ear fetița, în urma arsurilor, a făcutet din viață. Impotriva părinților s'a pornit cercetare pentru lipsa de îngrijire.

Institut antirabic în Cluj. În primăvara anului curent s'a început clădirea unui institut Pasteur în Cluj și se speră că va fi terminat până în vară. Institutul este înlocuit deocamdată pentru 50 de bolnavi interni. Bolnavii externi se primesc în număr nelimitat; astfel de pacienți vor locui în case particulare, de unde vor putea veni la institut pentru a li se face inoculațiunile antirabice.

Impărțirea pădurilor sosită zilele acestea la Reuniunea română agricolă sibiană, s'a început și se pot lua în primire de pe acum, pe lângă o simplă adeverință, dela custosul Reuniunii, dl Andreiu Teodor, grădinar în Therezieng. 12.

Militari japonezi în Viena. O misiune militară a împăratului din Tokio face călătorie de studiu în Europa. Membrii acestei misiuni au sosit zilele acestea la Viena, unde suveranul nostru i-a primit în audiență particulară în castelul dela Schönbrunn.

Festivitate aviatică. La Rusaliile apusenilor se va ține o mare festivitate aviatică la Neusatz. Comitetul pregătitor a izbutit să obție protectoratul unor persoane distinse, ca bunăoară: patriarhal sârbesc Lucian Bogdanovici, ministrul Hazai, episcopul Seveci ș. a. A promis și arhiducele Iosif, că va lua parte la serbare; ear arhiducesa Augusta va primi patronajul unui comitet de dame. Se face cea mai intensă propagandă în scopul reușitei concursului aviatic dela Neusatz.

Dela comitat. Comitetul central electoral al comitatului Sibiu ține ședință Mercuri, în 30 Aprilie n. dimineata la orele 9, în sala mică a casei comitatense. La ordinea zilei e pusă esmiterea comisiunilor pentru rectifierea listelor electorale pe anul 1914. Membrii sunt rugați a se prezenta punctual la ședință.

Petrecere în Vulcan. Comitetul parohial al bisericii gr.-ort. române din Vulcan va aranja o petrecere în 15/28 Aprilie, în sala hotelului „Conca” din Vulcan. Inceputul la orele 8 seara. Venitul curat e destinat fondului pentru edificarea bisericii gr.-ort. române din Vulcan.

Petrecere în Cluj. Tinerimea română universitară din Cluj va da o serată literară-muzicală Sâmbătă, la 19 Aprilie st. n. din prilejul desvârșirii tabloului marelui *Vasile Stroescu* în „Casina Romană” (Unio 12).

La fondul Dr. P. Șpan pentru ajutoarea copilor de Moți, aplicați la meserii, au dăruit: Petru Sabau, funcționar la „Asociațiune”, 40 bani, Dr. Tiberiu Brediceanu, dirigentul filialei „Albina” din Brașov, 3 cor., Ion Șerban, măestru cismar și soția sa Maria n. Moldovan, 40 bani, Aurelia Pașca n. Pitic, soție de primar (Scărișoara), 20 bani, Ioan Sava și George Bănda, învățători în Fofeldea, câte 40 bani, Letitia Stoica n. Șuluțu (Abrud), 15 bani, Iuliana Liuba n. Iovescu (Lugos), 30 bani. Starea fondului cor. 1.496 71. Pentru primos aduce calde mulțumiri, în numele comitetului „Reuniunii sodalitilor români din Sibiu”, Vic. Tordășianu, prezident.

Peste ocean. Doi aeronauți, Brucker și Dr. Alt, fac pregătiri în Las Palmas pentru a trece în sbor cu balonul peste oceanul Atlantic. Călătoria aceasta, lungă de 1550 mile marine, o vor începe Duminecă în 20 Aprilie.

Cât costă războiul balcanic? Ziarul *Economist* din Londra face socoteala despre războiul din Balcani. Fiecare soldat, zice numitul ziar, a costat 12 coroane pe zi. Considerând că războiul a ținut 25 de săptămâni, avem următorul tablou aproximativ: Bulgaria (cu 300.000 soldați), a cheltuit cam 600 milioane coroane, Sârbia (cu 200.000 soldați) cam 400 milioane, Grecia (cu 150.000) cam 300 milioane, Muntenegru (40.000 soldați) cam 80 milioane, și Turcia (cu 400.000 soldați) cam 800 milioane; cu totul 2180 milioane pentru 1,090.000 de soldați. Pierderea totală a beligeranților este de 110.000 morți și tot atâți răniți. Bulgarii au mai pierdut, afară de aceasta, peste 200.000 de cai, boi și alte animale. La toate acestea ar fi să se mai pună pagubele suferite în urma pustirilor și în urma paralizării totale a vieții economice.

AMVONUL.

Predică despre pocăință,

rostită cu ocazia mărturisirii elevilor seminaryi de preotul Aurel Popoviciu. (Fine).

Judecata, pe care atotputernicul Dumnezeu va rosti-o asupra noastră, va fi aspră, nepărtinitoare și nealterabilă, căci ea nu va fi întinsecă de egoism sau alte patimi, cari firii noastre omenești li sunt inerente. Ca dintr-o carte deschisă ni se vor ceti toate faptele bune și rele, și toate se vor vădi și arăta în toată golătatea lor.

Drept aceea când ne mărturisim păcatele înaintea duhovnicului și înaintea conștiinței noastre, se cade să fim sinceri, adică nimic din ceea ce știm, că am făcut, să nu tănuim sau să ascundem, ci din contră cu multă sârguință să cercetăm și cele mai ascunse colțuri ale sufletului și inimei noastre, și toate faptele noastre bune și rele bine să le judecăm la lumina conștiinței și credinței noastre stămoșești.

Să nu ne provocăm la spiritul lumii sau la răutatea ei, ca să ne scuzăm sau micșorăm păcatele. Dacă și în vremea mărturisirii ne lăsăm stăpâniți de egoism și de patimă, dacă și atunci cercăm cai și mijloace de a ne ascunde faptele rele, atunci pocăința ce ni-o impunem sau ni se impune, va rămânea stearpă și nici pe departe nu va avea acel rezultat și folos, pe care l-a contemplat Mântuitorul Isus, când a așezat în biserică sa această taină. „Să nu abați inima mea spre cuvinte de vicleșug, ca să tagăduiesc răspunsurile cele din pacate”, a esclamat oare când psalmistul, (psalm. 140 v. 4. Așa să ne rugăm și noi, când ne îndreptăm pașii spre duhovnicul nostru, ca să ne mărturisim păcatele. Prin nimic să nu cercăm a ne scuza păcatele, căci Sfântul Ioan gură de aur zice, că la spovedanie să nu ne scuzăm, ci să ne acuzăm.

Spiritul lumii și răutatea din lume, pe care atât de mulți o învoacă ca un motiv de micșorare a păcatelor lor, nici când n'a avut atâta putere asupra noastră, ca să ne înduplece a ne face nouă înșine rău. O Doamne! dacă am iubi și dreptatea și adevărul Tău, dacă te-am iubi și pe Tine în măsura în care ne iubim pe noi înșine, în măsura, în care iubim bunurile deșarte ale acestei lumi, atunci toată răutatea lumii, toate împrejurările din lume cari după socotința noastră în mod fatal ne împing spre păcat, adunate la un loc de ar fi, totuși n'ar fi în stare să ne înduplece la călcarea legilor și poruncilor Tale!

În primele veacuri ale creștinizmului pentru păcate mai mici credincioșii se supuneau unei pocăințe severe și îndelungate. Cu atât mai mult trebuie să ne impunem pocăință severă noi, oamenii zilelor de azi, cari în raport cu credincioșii acelor vremi fără îndoeală greșim neasemănat mai mult și mai greu împotriva lui Dumnezeu și a legilor lui sante. Păcătuiam atât de mult, și prin fapte rele vătămăm atât de greu sfințenia lui Dumnezeu, încât, ca să ne espiem desăvârșit păcatele noastre, sara când ne culcăm și dimineata când ne sculăm, a lacrăm de pocăință ar trebui să udăm așternutul nostru și din straja dimineții până în noapte neconținut ar trebui să ne rugăm, cum ne învăța biserica în aceste zile ale postului: „Dela Domnul cel ce s'a smerit pe sine până la moartea crucii pentru tine, învățându-te suflule al meu, din înălțare smerenie și din smerenie înălțare, nu te înalță pentru bunătățile tale, nici socotindu-te pe tine drept nu osândi pe cel de aproape al tău, ca fariseul cel lăudăros, ci cu gând plecat aducându-ți aminte numai de păcatele tale ca vameșul strigă: Dumnezeu, milostivește-te spre mine, păcătosul și mă miluește”, (cânt. triod.)

Fie pocăința cât de severă, fie jertfele pe cari ea ni le cere cât de mari, noi tot trebuie să ne împărțim de ea, căci ea nu e întemeiată să reclamată de oameni, ci de Dumnezeu. Dară sarcina pocăinței, dat fiind că ea porcede dela Dumnezeu, nu e prea grea pentru umerii nostri, căci „sarcina mea ușoară este”, zice Domnul. Pocăința îndelungată și severă pentru omul păcătos e bucurie, iar pentru cel drept e plăcere. Cu toate că pocăința ne cere înfrânarea poftelor, ne impune să luăm „crucea noastră” și s'o purtăm cu abnegație, ea totuși e bucurie și plăcere pentru noi, căta vreme ne pune la adăpost în fața judecății lui Dumnezeu și ne umple întreaga ființă de o pace supranaturală, pe care dela lume nici când nu o putem dobândi.

Să ne gândim numai de ce pace divină au trebuit să fie pătrunși mucenicii fără de număr ai creștinizmului în vremile străvechi, când cu toată urgia și furia păgânismului oficial, rămăneau tari și neclintiti în fața chinurilor și suferințelor ce le îndurau.

Să ne gândim ce pace divină s'a sălăsluit în sufletul Mariei Magdalene și Mariei Egiptence, după ce au rupt cu viața păcătoasă a tineretelor și au venit la cunoștința adevărului! Această pace nu se poate spune, ci numai simți!

Că pocăința severă e și bucurie și fericire pentru om, ni-o dovedește sfântul Augustin, când zice: „O, cât de bine a fost pentru mine, că m'am lăpădat de toate, de a căror pierdere mai înainte mă îngrozeam. Cât de fericit sunt acum, după ce am abzis de toate plăcerile deșarte ale lumii! Tu Doamne, Dumnezeul meu, care ești cea mai mare și singura bunătate, mi-ai răsplătit imbelșugul”.

Iubiți elevi! M'am silit să vă arăt foloasele pocăinței adevărate. Nu dubitez, că voi după ce și de altcum sunteți pătrunși de însemnătatea acestei taine curățitoare, și după ce și din prelegeri și din experiența proprie cunoașteți foloasele ei, veți face acum când sunteți chemați roduri adevărate de pocăință. Stând în pragul praznicului mare al răscumpărării noastre din robia grea a păcatului și din tirania diavolului, nu numai că vă zic din nou: „pocăiti-vă, că s'a apropiat împărăția cerurilor”, ci vă invit ca înainte de a începe a vă mărturisi păcatele, în fața acestui altar sfânt să vă rugați împreună cu mine zicând: „Ne rugăm Ție, înviază Doamne, sufletele noastre cele omorate de păcate, dă-ne umilință și izbăvire de răutate în sfințele zile ale postului Tău. Dăruiește, Mântuitorule, tuturor bucuria mântuirii Tale prin pocăință, dându-ne nouă să vedem și cinstitele patimi și și mărita Ta înviere”, (cânt. triod.) Amin!

Cărți și reviste.

Colecțiune de predici, 3 tomuri, pentru toate Duminecele anului bisericesc, edate cu concursul mai multor preoți din arhidieceza Bucovinei de Dr. Teodor Tarnavski și Dr. Emilian Voitschi, profesori la facultatea de teologie din Cernăuți. Ediția II. îngrijită de Dr. Dimitrie Cioloca, profesor. Caransebeș 1909-1911. Tipografia Diecezană. Tomul I. cuprinde 64 predici pentru ciclul de Dumineci, care începe cu Dumineca vameșului și a fariseului și sfârșește cu Dumineca I. după Rusali. Tomul II. are 62 predici, începând cu Dumineca II. până la XVI. după Rusali. Tomul III. cuprinde 73 predici și tractează materia omiletică pentru Duminecele XVII-XXXII. după Rusali, apoi pentru Duminecele înainte și după Nașterea și înainte și după Botezul Domnului. În total așadar acest op. conține nu mai puțin de 199 predici. Spre ușurarea celor ce vor consulta acest op. amintim, că la finea tomului III. se află tabela de materii din toate 3 tomurile, cu indicarea temei, ce se tractează în fiecare predică. Imprejurarea, care ridică acest op. la nivelul opurilor similare din apus este, că pentru fiecare Duminecă se află câte 4 predici, dintre cari prima consecvent tractează materia în legătură cu însemnătatea zilei din punct de vedere liturgic, a doua din punctul de vedere al moralei, iar celalalte două sunt adese omili. Nu insistăm asupra valorii necontestabile a acestui op, indispensabil pentru fiecare preot și bibliotecă parohială, căci în această privință s'a pronunțat deja foarte favorabil critica competentă. Execuțiunea tehnică întrece toate așteptările. După cum reese din Precuvântare la ediția I., dela primirea favorabilă a opului „se face pendentă tipărirea tomurilor IV. și V., cari vor cuprinde predici pentru toate sârbătorile domnești și ale sfinților mai aleși, respective predici pentru ocazii extraordinare, pentru cari tomuri materialul stă gata de tipar”. Prețul fiecărui tom e 6 cor. (pentru România 7 lei); pentru legătura câte 1 cor. mai mult.

Nr. 363/1913.

(94) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. III-a Sâmbenedic, — devenit vacant prin moartea parohului Vasile Nistor — se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fașionate în coala B. pentru întreținerea dotației dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post, au să-și aștearnă cererile concursuale instruite conform normelor din vigoare în termenul sus indicat subsemnatului oficiu protopresbiterial, având a se prezenta pe lângă restricțiunile regulamentare în vre o Duminică sau sâmbătoare în biserică spre a cânta, predica și oficia.

Cetateadebaltă, 10 Martie 1913.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al tractului Târnavă în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Nicolae Todoran
protopop.

Concurs de licitațiune.

Subsemnatul comitet parohial publică licitațiune minuendă pentru edificarea școalei în comuna bis. gr.-or. rom. Mihăești (Mihalesd), tractul Dobra.

Licitațiunea se va ținea **Duminică în 21 Aprilie (4 Maiu) a. c.** la 2 ore p. m. în cancelaria oficiului parohial din loc.

Prețul strigării este 9100 cor. după care sumă e a se depune vadiu de 10% în bani gata sau hârtii de valoare.

Planul, preliminarul și condițiunile de licitațiune se pot vedea la cancelaria oficiului parohial.

Licitațiunea va fi verbală, însă oferte închise, provăzute cu vadiul necesar și cu declarațiunea că cunoaște condițiunile și să supune lor, se primesc până la începerea licitațiunei, i sunt a se da în mâna prezidentului comitetului parohial.

Să notează că reflectanții nu au dreptul a pretinde spese sau diurne pentru câștigarea informațiunilor sau participarea la licitație.

Mihăești, la 25 Martie (7 Aprilie) 1913.

Aurelian Opresan
paroh, preș. com. par.

Nr. 169/1913.

Vidi:

Filip Trif
notar.

(93) 1—3

Iosif Morariu
protopop.

Cercați „La Isvor“**Cement de Portland**

din Beocin și Brașov. Prima calitate. Mai ieftin decât ori unde în Sibiiu, Piața gării (Bahnhofplatz) Nrul 1.

(96) 1—4

Ferar și diplomat de locomobile

caută loc ca mecanic sau ferar la vre-o moară sau la vre-un joagăr.

Doritorii au a se adresa la Dl **Vasilie Pușcaș, Dank, u. p. Egeres (Kolozsmegye).**

(95) 1—3

La

Librăria arhidiecezană

se află de vânzare

Penticostariu

cu litere cirile.

Prețul: nelegat 12 cor., legat 16 cor.

Mâncări de post!!!**La băcănia N. ONIȚIU, Sibiiu.**

Ofer onoratului public român din loc și jur cele mai alese mâncări pentru postul sîntelor Paști:

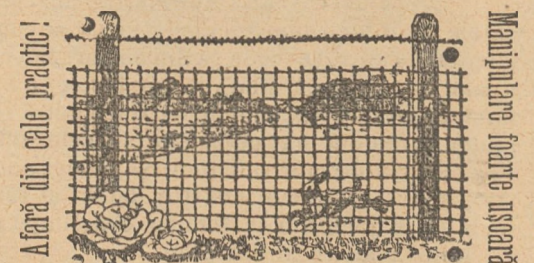
Pești marinați în diferite gusturi, heringi baltici și marinați, ruși (muscani) și anguila marinată, iere roșii excelente de Odessa, iere negre, sardine sardele, păstravi de mare, masline mărunte și mari, halva și rahat de Constantinopol, unt de lemn francez și oleu de in curat, țuică veritabilă, rum de Jamaica în 8 calități, ceaiu rusesc de Popoff în 15 calități, prăjituri pentru ceaiu, unsoare de nucă (Cocus), precum și alți articoli de brânșă colonialelor și de ale băcăniei în sortiment bogat.

Toate apele minerale cunoscute, în special „Apa de Căciulata“, precum și apa „Hebe“ de Sângeorgiul-român toate în calitate excelentă și proaspete cu **prețuri moderate.**

(73) 12—

Garduri colosal de ieftine.

Invențiune senzațională.

Nenumărate scrisori de recunoștință dovedesc perfecțiunea neintre-**Impletituri-Hungaria.** Se face năcută a patent. mai din sarmă suflată de zinc.

Prețul per metru quadrat 32 bani și mai mult. A se comanda la singurul fabricant:

Alexandru Haidekker, Fabrică de grătii, impletituri și gard. de sarmă.
Budapest VIII., Üllői-ut 48/92.

Serviciu ieftin, prompt și conștientios.
Catalog ilustrat gratuit și franco.
(27) 9—10

Monografia

institului seminarial teologic-pedagogic „Andreian“

al

arhidiecezei gr.-or. rom. din Transilvania

de

Dr. Eusebiu R. Roșca,
director.

Se poate procura dela Librăria arhidiecezană din Sibiiu sau dela autor cu prețul: Broșată 3 cor. 50 fil. Legată 4 cor. Porto poștal 30 fil.

Aviz!**Cătră comercianții și onoratul public român!**

Deoarece am fost silit a muta Prăvălia mea de Manufatură din Piața mică Nr. 11 în urma vânzării edificiului, în un local pentru mine necorăspunzător în **Strada Oenei (Burggasse Nr. 3)** vis-a-vis de Farmacia la Coroana, și în apropierea podului de fer, și neputând încă obține alt local potrivit în piață, sunt ferm hotărât a vinde cu prețuri de tot reduse, toate mărfurile ce le am în depozit. Dorința mea este ca cât mai grabnic să desfac totul, așa ca cel mai târziu cu 1 Maiu anul curent să fiu gata.

Rog deci a grăbi cu cumpărările, în interesul propriu.

Cu stimă:

(64) 6—6

Aurel Popescu.

Material de prima calitate.

Primul atelier

de

Pictură bisericească**Bendorfean și Hajdu**

(83) 4—

pictori

Sibiiu, Strada Cisnădiei, Nr. 36 și 31, Nagyszeben.

Pictură bisericească conform stilului, precum și icoane sfinte; marmoră artistică și auritură veritabilă se ecsecută solid, prompt și cu prețurile cele mai moderate.

La dorință servim cu schițe și preliminar.

Plătirile se primesc și în rate.

(2) 20—

Am onoare a înștiința onoratul public, că din 15 Martie a. c. voi pune în circulațiune o bere nouă sub marca

„Siebenbürger Urbräu“

(Vechea bere transilvană)

care poate concura cu oricare bere externă și corespunde gustului cel mai distins.

Se află de vânzare în toate birturile și prăvăliile unde se vor vedea placatele mele cu inscripția: „**Siebenbürger Urbräu**“.

Cu stimă: **Rudolf Habermann**

proprietarul fabricii de bere,
Sibiiu — Nagyszeben.

Siebenbürger

Urbräu

Siebenbürger

Urbräu

(71) 14—20